

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 „ — „
četrt : 6 „ 50 „
mesec : 2 „ 20 „

V upravnstvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 „ — „
četrt : 5 „ — „
mesec : 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnine in inserate
sprejema upravnštvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 75.

V Ljubljani, v torek 2. aprila 1901.

Letnik XXIX.

Okrožnica Leona XIII. o krščanski demokraciji.

Velevažni razgovori o splošnih gospodar-
skih vprašanjih, ki že dalje časa skoro v
vsakem narodu razdirajo složnost duhov, se
od dne do dne množe in poostrujejo tako,
da morajo po vsej pravici vzbujati in vzne-
mirjati pozornost razumnih ljudi. Te raz-
govore so povzročile pred vsem zelo raz-
širjene zmote modroslovne in življenjske.
Poostrile so pa ta razpor nove pridobitve
sedanje dobe na polju industrije: urna pro-
metna sredstva in stroji raznih vrst, po ka-
terih se z manj delom napravlja večji do-
biček. Naposled se je vsled strastij nemirnih
duhov raznel boj mej bogatini in nemaniči
in so stvari tako dozorele, da so države,
razburjene po pogostih izgrelih, spoznale,
kakim nemirom in celo ozbiljnim katastrofom
da so izpostavljene.

Takoj pri pričetku svoje vlade označili
smo to glavno nevarnost, ki grozi človeški
družbi, in smatrali smo kot svojo dolžnost,
da javno opozorimo katoličane na usodne
napake, ki se skrivajo pod teorijami socija-
lizma, in na velike nevarnosti, ki iz tega iz-
virajo ne le za materijalne koristi življenja,
marveč tudi za pravstvenost in vero. Temu
namenu je služila okrožnica Apostolici mu-
neris z dne 28. decembra 1878. Ker so se
pa iste nevarnosti množile dan za dnem ter
je naraščala škoda za zasebne in javne ko-
risti, pokazali smo zopet z vso vnemo svojo
skrb ter smo v svoji okrožnici Rerum no-
varum z dne 15. maja 1891 razpravljali ob-
širno o dolžnostih in pravicah, katerih so-
glasje naj družijo obe vrsti državljanov: onih
ki dajejo kapital, in onih, ki nudijo delo. Ob
enem smo na podlagi evangeljskih nauk
pokazali sredstva, ki so po našem mnenju
zmožna največ doseči, da se varuje stvar
pravičnosti in vere ter da se odstrani razdor
mej raznimi slojevi človeške družbe.

Hvala Bogu, naše zaupanje ni bilo
prazno. Celo oni, ki se ločijo od katoličanov,
so prisiljeni vsled moči resnice priznati, da
treba cerkvi priznati zaslugo, da ona obrača
svojo skrb na vse stanovne, vzlasti še na one,
ki žive v žalostnih razmerah. Katoličani so
si nabrali iz naših okrožnic bogatih sadov.
Iz njih so zajemali ne le bodrilo in moč na-
daljevati že pričeta dela, marveč so dobili
tudi dobrodošlo pojasnilo, kako treba s tem
večjo gotovostjo in s tem lepšimi uspehi
proučevati vprašanja te vrste.

Vsled tega so se mej njimi razlike mnenj
deloma popolnoma poravnale, deloma ubla-
žile. Dejanjski pa se je doseglo, da so se v
zboljšanje razmer proletarcev posebno tam,
kjer je bila sila največja, uvedle mnoge ko-
ristne naprave, če obstoječe pa primerno
spopolnile. Mi omenjamo pomoči, ki se ne-
vednim ponuja v ljudskih tajništvih, ljudskih
hranilnic in posojilnic, vzajemnih društev v
pomoč pri neugodah, delavskih društev ter
podobnih zvez in naprav.

„Krščanska demokracija“.

Tako so se združili pod pokroviteljstvom
cerkve katoličani v skupno delo in skrb za
ljudstvo, ki je izpostavljeno nevarnostim in
revi. To gibanje za ljudsko blagostanje pr-
votno ni imelo nobenega posebnega imena.
Ime krščanski socializem in po-
dobna iz njega izvajana imena so se sedaj
opustila.

Nato so nekateri to gibanje imenovali
krščansko ljudsko gibanje. Po drugod so se imenovali krščanski

socijalisti; ali pa se gibanje ime-
nuje krščanska demokracija in
oni, ki se mu vdajajo ti krščanski
demokratje. Nasproti pa se načela, ka-
tera zagovarjajo socijalisti, imenujejo soci-
jalna demokracija.

Sedaj pa od teh dveh imen, če ne prvo
»krščanski socijalisti« vsekako pa drugo ime:
»krščanska demokracija« vznemirja mnoge
sicer dobromisleče ljudi, ker menijo, da se
tega imena drži dvoumen in nevaren po-
men.

To imenovanje vzbuja v njih skrb v
mnogem oziru. Bojé se namreč, da se s to
besedo neguje z nekako skrito agitacijo
ljudovlada, ali da se izjavlja, kakor da je ta
boljša od drugih oblik vlade; bojé se, da bi
se v preozkih mejah ne kazala moč krščan-
ske vere, ko bi se nagibala bolj na ljudstvo
ter na stran puščala druge stanovne; konečno
so v strahu, da se pod tem varljivim ime-
nom ne skriva teženje kar moč omejiti za-
konito bodisi državno ali cerkveno oblast.
Ker ta zadeva vzbuja sedaj mnogo razprav,
včasih zelo ostrih, dolžni smo svoji vesti,
da označimo meje tem kontroverzam, dolo-
čujoč, kaj naj katoličani o tem sodijo. Naš
namen pa je ob enem tudi ta: določiti nekaj
pravil, po katerih se bo to gibanje bolj raz-
širjalo ter bo v mnogem bolj koristno za
družbo.

Krščanska demokracija in socialna demokracija.

Nikakor ne moremo biti v dvomu glede
tega, kaj soc. demokracija hoče in kaj mora
kršč. demokracija imeti za svoj namen. Prva
— naj si jo kdo spozna bolj ali manj
brezozirno — je po mnogih svojih somišlje-
nikih prišla tako daleč v zmoti, da ji je po-
zemeljsko nad vse, da išče časa in zunanja
dobra, trdeč, da obstoji sreča človekova v
tem, da ta dobra doseže in vživa.

Zato hočejo, da naj v državi oblast bo
pri ljudstvu, da naj se odstranijo družabni
stanovi, da naj bodo vsi državljani jednaki
in da naj bodo vsem vsa dobra jednako-
merno pristopna; zato hočejo, da se odstrani
pravo lastništva ter da se vse bogastvo, ki
pripada posameznikom, smatra kot skupno
dobro.

Nasproti pa se mora krščanska demo-
kracija, že zato, ker se imenuje krščanska,
naslanjati na načela, postavljena ji po veri
božji za podlago. Skrbeti mora za koristi
malih tako, da jih vodi k popolnosti, kakor
to gre za duše, ki so ustvarjene za večno
dobro. Treba torej, da jej ni nič sveteljšega,
nego pravičnost, da smatra pravo lastnine
kot nedotakljivo, da varuje razliko stanov,
ki so lastni vsaki dobro vreden državi, ter
da ima namen, človeški družbi dati obliko
in značaj, kakoršnega je Bog Stvarnik do-
ločil.

Jasno je torej, da socialna demokracija
in krščanska demokracija nimata nič skup-
nega, narazen sta toliko, kolikor načela so-
cijalistična in krščanski zakon.

Krščanska demokracija in politika.

Nepravilno pa bi bilo, ko bi ime kr-
ščanska demokracija zavijali v političnem
pomenu. Dasi ime demokracije po svojem
izvoru in kakor je v navadi pri modroslov-
cih, pomenja ljudovlado, se vendar v seda-
njih razmerah rabi tako, da se mu odvzame
vsak političen pomen ter da označuje le
blagodejno, krščansko vplivanje na ljudstvo.
Zakaj predpisi, naravni in evangeljski, so po
svoji veljavnosti izvzeti od človeških slučaj-
nosti; zato treba, da so neodvisni od ka-

terekoli oblike svetne vlade, da pa so združ-
ljivi z vsaktero državno obliko, ako le ni na-
sprotna poštenju in pravičnosti.

Ti predpisi so in ostanejo torej popolno
tuji strankarskim strastem in raznolikim do-
godkom, tako da državljani, naj bo ustava
kakoršnakoli, morejo in morajo spolnovati
te zapovedi, namreč da ljubijo Boga čez vse
in bližnjega kakor sami sebe. Tako je cer-
kev vedno učila, tako so se papeži vsikdar
ravnali nasproti državam, kakoršnokoli obliko
so te imele. Zato pa katoličani, trdeč se in
pospešujoč blagor proletarca, ne morejo ni-
kakor prednosti dajati tej državni obliki
pred drugo.

Vsi stanovi naj sodelujejo.

Jednako treba odstraniti od krščanske
demokracije drugo očitjanje, namreč da bi
vso svojo skrb tako posvečevala koristim
nižjih stanov, da bi se zdelo, da višje sta-
nove zanemarlja.

Korist namreč teh stanov ni nič manj
važna za obstanek in napredek države; to
pa tudi zabranjuje krščanski zakon ljubezni,
katerega smo že preje omenjali; ta namreč
razprostira svoje roke, da ž njimi objema
vse ljudi vseh stanov kot otroke ene in iste
družine, katere vse je ustvaril isti dobri Oče
nebeški, odrešil isti Odrešitelj in ki so vsi
poklicani za isto večno dedščino. To je tudi
nauk in opomin apostola: Eno telo in en
duh, kakor ste poklicani v eno upanje svo-
jega poklica. En Gospod, ena vera, en krst,
en Bog in Oče vseh, ki je čez vse in po
vsem in v nas vseh. (Efež. 4, 4—6.) Vsled
te naravne zveze ljudstva z drugimi stanovi,
zveze, ki je še tesnejša po krščanskem brat-
stvu, kazala bo gorečnost, ki je posvečena
podpiranju ljudstva, svoj vpliv tudi mej dru-
gimi stanovi, tembolj, ker se spodobi in je
potrebno, ako hočemo doseči ugodne vspehe,
da so tudi ti stanovi poklicani, udeleževati
se dela, kakor bomo to pozneje razložili.

Krščanska demokracija in zakonita oblast.

Varovati se treba nadalje, da se pod
imenom krščanske demokracije ne skriva
namen, ustavljati se vsaki pokorščini in od-
stranjevati zakonito oblast. Spoštovati one,
ki imajo v državi kakoršnokoli oblast, ter se
klanjati njih pravičnim ukazom, to določa
tako naravni kakor krščanski zakon. In da
je ta pokorščina vredna in dostojna človeka
in kristijana, mora jo vršiti iz dna srca vsled
dolžnosti, po vesti, kakor nas opominja apo-
stol z ukazom: Vsak človek bodi višji oblasti
podložen. (Rim. 13. 1. 5.)

Nasprotno je dalje spoznavanju krščan-
ske vere: ne podvreči se in ne pokoren biti
onim, ki imajo oblast v cerkvi, pred vsem
škofom, kateri so — poleg splošne papeževe
oblasti za vse — postavljeni od sv. Duha,
da vladajo cerkev božjo, katero si je Kristus
pridobil s svojo krvjo (Djanje apost. 20. 28.)
Kedor bi drugače mislil ali delal, prepričan
naj je, da je pozabil na važno zapoved istega
apostola: Poslušajte svoje predstojnike in
bodite jim pokorni. Ker oni so, ki čujejo
kot taki, ki bodo odgovor dajali za vaše
duše. Te besede bi bilo prav, da bi si jih
vsi verniki globoko vtisnili v svojo dušo, ter
da bi jih spolnivali v vseh okolišnih svo-
jega življenja; jednako je potreba, da o njih
mnogo premišlujejo duhovni ter da ne ne-
hajo o tem prepričevati druge ne le z opo-
minjevanjem, marveč vzlasti še s svojim
vzgledom.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. aprila.

Postanska zbornica

ima prihodnjo svojo sejo v četrtek po beli
nedelji, 18. aprila, ako ne pride vmes kaj
nepričakovane. Dan kakor tudi dnevni red
se naznani poslancem pismenim potom, ven-
dar se pa poloficijelno že sedaj naznanja,
da pride na dnevni red te prve seje po ve-
likonočnih praznikih najprej poročilo odseka
o izjavi nadvojvode Frana Ferdinanda, dalje
drugo branje o državni žganjarini in kot
tretja točka prvo branje državnega proračuna,
ki bo potem ostal na dnevnem redu skozi
celo pomladansko zasedanje, dokler ne pride
na dnevni red nagodba z Ogersko. Delo-
vanje parlamenta je zavisno zopet samo od
taktike mladočeskega kluba, ki bo imel po
veliki noči zopet prosto roko. Ako bo vlada
mogla si zagotoviti zaupanje klubovo, bo
vladal v parlamentu vsaj prisiljen mir, sicer
pa moramo morda že pred jesenjo pričako-
vati premembe v kabinetu.

Podržavljenje poljske zasebne gimna- zije v Tešnu.

Z velikimi žrtvami so si poljski ro-
doljubi v Tešnu in okolici osnovali prepo-
trebni šolski zavod, v katerem se njih mla-
dina poučuje v materinščini. Ker se je o po-
trebi tega učnega zavoda prepričala tudi vlada,
je bilo pričakovati v najkrajšem času podr-
žavljenja. Toda prišla je nemška obstrukcija
in vlada je mogla dovoliti le nekaj podpore,
katera se je pa le polagoma zvišala. In pri
tem je ostalo do danes, akopprav so se vsako
leto ponavljale dotične prošnje. Poljski klub
je sicer pričel ob začetku zasedanja neko
akcijo v doseg tega namena, a ko je uvidel,
da si vlada ne upa razburjati Nemcev, je
odnehal in izposloval samo zvišanje podpore
na letnih 24.000 K. Ob enem je baje klub
dobil zagotovilo, da se gimnazija podržavi,
ko dobi vseh osem razredov. Do tedaj bo
pa poteklo nekaj let, poleg tega se pa tudi
ne ve, kake razmere bodo tedaj vladale v
Avstriji. Umevno je tedaj, da narod ne
more verovati izjavi poljskega kluba, da bi
se za podržavljenje ne dobila v zbornici po-
trebna večina. V Tešnu in drugod se prire-
jajo shodi, na katerih se prebivalstvo izjavlja
za podržavljenje in pozivlje klub, naj vladi
ne dovoli proračuna, če noče ugoditi tej za-
hlevi. Posebno številno so bili obiskani ti
shodi v Lvovu in Krakovu, kjer se je zbo-
rovalcem pojasnilo, da bi vlada in klub lahko
rešila to vprašanje tudi brez zbornice, ko bi
imela kaj energije.

Razpor v nemški liberalni stranki.

V zadnjih dneh se je pokazalo v po-
slanski zbornici, da je dokaj neječnosti v
tej parlamentarni stranki. Posebno je bil to
slučaj pri volitvi delegatov. Klub je z 19
proti 4 glasovom sklenil, da bo glasoval za
volitev, vendar pa je deset članov glasovalo
proti volitvi s Schönererjevci. Ista neječni-
nost se je pokazala v Seitzovi aferi. Vodje
stranke, dr. Funke, dr. Gross in dr. Vogler
so zbog tega izjavili, da odlože svoja častna
mesta, ako ne bo mogoče priti do jedinoti
v postopanju kluba. Po veliki noči se prično
v tem smislu pogajanja.

Splošne volitve na Ogerskem

se vrše, kakor poročajo budimpeštanski listi
iz zanesljivih virov, še le v jeseni, bržkone
v mesecu septembru, ker se v oktobru že
snide novi parlament. Spomladi se volitve

radi tega ne morejo vršiti, ker se v drugi polovici maja snideta delegaciji.

„Adria“ — afera pojasnjena.

Minulo nedeljo je imela liberalna stranka ogrske poslanske zbornice sejo, katere sta se udeležila tudi ministra Szell in Hegedüs in v kateri je bila na dnevnem redu znana afera, sprožena po opozicijskem poslancu Rakovskem. Liberalni poslanec Besseniy je izjavil, da je dne 22. marca nekje v zbornici v šali in glasno pripovedoval svojim tovarišem, „da se govori tudi o tem, da ima tretjino akcijske posesti minister Hegedüs“, in sicer nalašč v trenutku, ko je šel mimo poslanec Rakovszky. Govornik je potem izjavil, da obžaluje svojo nepremišljenost, ki je dala povod opoziciji, da je rohnela proti vladi in posebej proti ministru Hegedüsu, ter prosil ministra odpustitve. Szellovim posredovanjem se je potem zadeva poravnala.

Nova izjava nemškega cesarja.

Minulo nedeljo je cesar Viljem vsprejel v avdiencijski oboji podpredsednika pruske gosposke zbornice, barona Manteuffel ter kolinskega nadžupana Beckerja. Odposlanca sta izrazila cesarju sočutje zbornice povodom napada v Bremenu. Nato je odgovoril cesar: Zahvaljujem se Vam za Vaša voščila, katera rad vsprejemem. Reči Vam moram le, da slone vse kombinacije v časopisju o mojem razpoloženju na popolnem nepoznanju razmer in so torej brez vsake podlage. Bral sem vse, kar so pisali časopisi o mojem bajnem duševnem razpoloženju povodom dogodka v Bremenu. Nič pa ni napadenejega, nego trditev, da je kakorkoli trpelo moje duševno stanje. Jaz sem ravno tak, kakoršen sem bil poprej, in nisem niti elegičen niti melanholičen. — Potem je govoril cesar o božji roki, ki ga spremlja na potovanju, in, kazoč na železo, s katerim ga je udaril Weiland, izjavil, da ga ne prestrašijo taki dogodki. Povedal je tudi, da pojde prestolonaslednik takoj po Veliki noči na bonško vseučilišče.

Stališče Zanardellijevega ministertva je v zadnjem času zelo omajano. K temu mu je največ pripomogla nezaupnica budgetnega odseka. V svoji seji je ta odsek zavrgel najvažnejše finančne projekte nove vlade. Ako pa že odsek tako postopa, kako se bo neki godilo novi vladi še le v zbornici. Vsled tega je pa popolno umljiva vest, da se pojavi v Zanardellijevem kabinetu kriza, katere posledica bo delna preosnova nove vlade. Opozicija se hoče na vsak način znebiti nesimpatičnih jej novih mož, kar se ji bo pa prav lahko posrečilo, ker je zato vedno dovolj prilike.

Slovstvo.

Ker nameravajo letos ljubljanski bogoslovci izdati „Almanah“, zato ne izidejo ta teden „Pomladni glasi“, ki so bili običajno velikonočno darilo slovenski mladini prošle desetletje. Da pa vendar čisto ne zamro, prinesel je „Vrtec“ v zadnji številki prilogo „Odmev pomladnih glasov“, v katerem so ljubljanski bogoslovci objavili nekaj prav lepih mladinskih spisov. Omenjati nam je pred vsem lahko krile pesmice g. Al. Merharja, katere se odlikujejo po naivni koncepciji in lahkonni besedi. Gg. Perko in Steržaj sta pa objavila nekaj prav ljubkih prozaičnih sestavkov. Gospod Dobnikar je dal v „Odmev“ svojo ilustracijo »V mlin«. Uredništvo „Vrta“ je pač prav storilo, da nam je podalo vsaj »Odmev pomladnih glasov«, če že letos „Pomladnih glasov“ samih ne bo. Pri Giontiniju sta izšli nedavno gospoda Janka Lebana lični mladinski knjižici „Pri Vrhovčevem Gregi“ in „Miško Pčstenjakovič“. Tudi ti knjižici sta prav primerni mladini. B.

O predavanjih v „Katoliškem domu“.

(Poročilo na občnem zboru „Slovenske krščanske socialne zveze“ 31. marca 1901.)

Kar se tiče javnih naših predavanj, se smemo ozirati z veseljem na dobo od zadnjega občnega zbora pa do danes. V tem času je priredila kršč. soc. zveza 29 poučnih predavanj. Razpravljalo se je o najrazličnejših tvarinah, večinoma so gg. govorniki izbirali času primerne predmete. Da dobimo splošen pregled o predavanjih, ki so se priredila

tekem minulega leta, naj navedem imena gg. govornikov in predmete, o katerih so razpravljali.

Govorili so gg.: Žitnik dne 14. februarja lanskega leta o socialno demokratskem raju, tajnik J. Gostinčar 21. februarja l. l. o stankah premogarjev, dne 28. febr. o napredku raznih strok v 19. stoletju, dr. Evgen Lampe dne 7. marca zopet o modernem napredku, dr. Debevec dne 14. marca o umnem gospodinjstvu v delavskih družinah, r. dr. Frančišek Lampe dne 21. marca o darvinizmu, dr. Krek dne 29. marca o židovskem vprašanju, rajni dr. Frančišek Lampe 4. aprila zopet o darvinizmu.

Spomladi in poleti se ni predavalo.

Vnovič so se pričela javna predavanja sredi oktobra lanskega leta, in sicer so govorili gg.: dr. Krek dne 18. oktobra l. l. o zgodovini delavske zahteve: »Država naj skrbi, da bo imel vsakdo delo«, J. Godec dne 25. oktobra o zaprekah, ki ovirajo delo misijonarjev, kanonik J. Sušnik dne 31. oktobra o pariški razstavi, dr. Krek dne 7. novemb. o suženjstvu, kanonik J. Sušnik dne 14. novembra zopet o pariški razstavi, dr. Evgen Lampe dne 21. novembra o ljudeh, ki imajo mušje oči, M. Bulovec dne 28. nov. o najdražjem zakladu, Jan. Kalan 13. decemb. o alkoholizmu, Jan. Kalan dne 19. decembra še enkrat o alkoholizmu, dr. M. Opeka dne 27. decembra o rimskih katakombah, dr. J. Gruđen dne 2. januarja letošnjega leta o tem, kaj nam je prineslo 19. stoletje, dr. M. Prelesnik dne 9. januarja o verskem gibanju med Slovenci v 16. stoletju, J. Godec dne 16. januar. o modernem zvezdoznanstvu, dr. V. Schweitzer dne 23. januarja o jožefinizmu, dr. M. Prelesnik dne 6. febr. o verskem prepovedu med Slovenci, dr. Krek dne 13. februarja o zanimivostih iz preroka Danijela, And. Plečnik dne 21. februarja o hipnotizmu, Al. Stroj dne 27. februarja o predmetu: Papeži rešitelji Evrope, dr. I. Janežič dne 6. marca o vprašanju: Kako pridemo najprej do lastnega doma?, dr. Krek dne 13. marca o vplivu papeža Leona XIII. na socialnogibanje, dr. V. Schweitzer dne 27. marca o Ernstu Renanu, tajniku božanstva Kristusovega.

Od zadnjega občnega zbora je torej »Zveza« priredila 29 predavanj. Veliko in težavno delo je to, zakaj, včasih je treba prositi 4 ali pet gospodov, preden se dobi kdo, ki more in utegne predavati. Ta predavanja so pa tudi lepo delo. Koliko koristnega se tu lahko poslušalci nauče brez posebnega truda! V tem oziru »Zveza« popolnoma posnema vseučilišča, katera so v novejšem času začela prirejati večerna predavanja za širje občinstvo in ki imajo skoro iste snovi za predavanja, kakeršno smo razpravljali v naši »Zvezi«. Želimo samo to, da bi mogla »Zveza« do prihodnjega občnega zbora oskrbeti še več predavanj, kakor jih je v minulem letu!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 2. aprila.

Dr. Tavčar in „Slov. Narod“ sta postala valed zadnjega dogodka v hrvatsko-slovenskem klubu predmet raznim razmotiranjem po listih. Seveda vsakdo tolmači Tavčarjevo stališče, kakor ga umeva. Zaradi zanimivosti podajemo tu nekaj citatov iz listov, ki niso »klerikalni«. Dunajski »Jug« konstatira, da Tavčar ni »prebrisan in misleč politik«, da »ljublanski liberalizem ne reši slovenskega naroda, ker samo pobija klerikalizem, ki ga ni mogoče ubiti«, in nadaljuje: »Priatelj Tavčar! Ti si politik za slovenski narod, ne zase! Ali kaj Ti narakuje slovenska politika? Da skrbiš za narodov obstanek; za njegov napredek v kulturi in gospodarstvu! Ali pa dosežeš to s programom, ki si ga razvil 26. decembra 1900 v »Mestnem domu« v Ljubljani? Rekel si: »Že samo moje ime je nekak

program. Jedro imenaka kor programa pa je neizprosno nasprotstvo tistemu, kar se imenuje klerikalizem«. Vsi misleči Slovenci obsojamo to Tvojo politiko; odkrito Ti povemo, da smo izbrali zadnjič, ko smo Te izvolili za slovenskega poslanca, samo iz dvojnega zla manjše; a nikakor Te nismo izvolili zato, ker se morda skladamo s Tvojo politiko. Tvojo politiko obsojamo, ker si prvič krenil s prave poti in s tem omogočil ta bratovski boj, drugič pa obsojamo tudi način bojevanja samega. Dokler si bil radikalen narodnjak, Te je narod ljubil in se zbiral krog Tebe, ali zdaj se Ti je odtujil in zapuščen je kakor otroci brez očeta. Kar se je zakrivilo, se še lahko popravi, a tega ne moreš popraviti niti Ti, niti Tvoje glasilo »Slovenski narod«. Ostala Ti je samo častna dolžnost, da se prostovoljno umakneš. In narod Ti bo hvaležen vekomaj! Ako se pa upreš iz katerega koli vzroka svoji dolžnosti, dvigne se narod sam proti Tebi, da Te vrže. In Tvoj spomin bo proklet! — Reški »Novi List« pa pravi, da je bil ljubljanski župan Hribar nedavno na Reki in da so mu tam priporočali, naj porabi ves svoj vpliv, da se izpremeni način pisave v »Slov. Narodu«, ker bo inače imelo to pisanje pogubne posledice. »I gospodin Ivan Hribar nije mogao, a da ne prizna, da se doista zabrazdilo«. Torej Hribar je moral to sam priznati, a ni ničesar storil zoper nadaljnje »zabrazdenje«. Pisanje ljubljanskega lista se ni prav nič izpremenilo. V polemiki s klerikalno stranko so se rabila taka sredstva, ki presegajo meje osebno borbe, za kakršne smo mi (Novi List) imeli kranjski prepis. Če je kak svečenik na koncu Andaluzije ali Patagonije kaj zlega storil, mogli ste biti sigurni, da se isto proglasi v »Slov. Narod«, a to na tak način, da se je vsemu domačemu svečeništvu moglo podtikati: Evo, vidite, taki ste vi! Ali duhovniki poslanci v hrvatsko-slovenskem klubu niso mogli ostati v klubu, katerega član tako postopa ne samo z njihovim stanom, ampak iz institucijami katoliške vere. In zato je došlo do alternative: Ali on ven, ali pa mi! — »Edinost« je tudi v zadregi. Po stari navadi bi rada nas obdolžila vseh nesreč, pa vendar pravi s tesnim srcem: »Mi uvažujemo v polni meri okolnost, ki jo navaja dr. Ploj v opravičenje postopanja večine hrvatsko-slovenskega kluba. V podkrepljenje te izjave svoje se moremo sklicevati na neštete in večinoma ostre polemike našega lista s »Slovenskim Narodom«, v katerih smo brez ovinkov obsojali pisavo tega glasila o duhovniškem stanu in smo vzlasti branili načelo pravice duhovnika do udeleževanja na političnem življenju naroda. Kar smo govorili v onih polemikah, pri tem ostanemo tudi danes in priznavamo, da je ton polemike v »Slovenskem Narodu« mnogo zakrivil, da so mogle navstati tako žalostne razmere v nas Slovencih!«

»Zasramovalcem sv. Cirila in Metodija«? »Edinost« je napisala že drugi članek proti »zasramovalcem sv. Cirila in Metodija«. Prvi je bil naperjen proti dr. Kreku, drugi je proti nam, obeta se pa še tretji. Če so dr. Kreka spravili med heretike, nas utegnejo že na gromado! Smešni pa so res ti dobri možje. I kje in kdaj pa smo mi zasramovali sv. Cirila in Metodija, ali delo njegovo, ali vsaj cerkev uniatsko? Kje in kdaj? Mi se borimo proti uniatskim agitatorjem, proti neumestni uniatski agitaciji. Naše prepričanje je, da vodijo to agitacijo skrite sile, katerih namen ni sveta Unija, ampak odpad od Rima. Priča za to je »Slovenski Vek«, priča je zavajanje Ricmanjev v razkol — katero je ožigosal sam uniatski škof Drohobicki! — priča so tisti znani ljudje, ki nimajo prav nič duhovskega več na sebi — saj razumete? Nismo pa tajili in ne tajimo, da so se nevede in nehote zapletle v agitacijo tudi »dobre dušice«, ki ginjeno pojo o lepoti svete uniatske cerkve, katere nihče grdil ni! Izpočetka smo sodili, da spada med te »dobre dušice« tudi sotrudnik »Edinosti«, da je tudi on le »igračica« v skritih rokah. Če bomo o tem začeli dvomiti, bo kriva pač le »Edinost«. S tako agitacijo si

bodo primorski Slovenci le poslabšali svoj narodni položaj. Če bi se kdaj zgodilo, kar pa ni mogoče, da se primorski Slovenci od Italijanov ločijo tudi po liturgiji, ne bodo nikdar mogli misliti na vspehe v primorskih mestih, kar mora biti vendar glavni smoter njihove politike. Zaradi nekega nedosegljivega ideala odpovedati se realni politiki morejo pač le neizkušeni in naivni ljudje.

Osebnosti. Grof Attems, okrajni glavar celjski, pride v Gorico na mesto vpojenega dvornega svetnika viteza Bosizio. Umrl je v Ljubljani trgovec Fr. Stampfl. — Pokopali so včeraj v Ljubljani poslovodjo ljubljanske tobačne tovarne Ivana Pečnika.

Nadvojvoda Evgen je prišel včeraj v Ormož.

Elektriška železnica v Ljubljani in hišniki. Deputacija odbora I. društva hišnih posestnikov v Ljubljani je bila pretečeno soboto pri g. županu Iv. Hribarju, da bi se žice električne železnice v ozkih delih mesta položile v zemljo in ne navo-dile v zraku. Deputacija obstoječa iz gg. dr. V. Gregorič, Fr. Doberlet sen. in Fr. Schantel. je povdarjala, da električne nadzemeljske žice gotovo ne bodo služile v olepšavo mesta, ter da utegne promet v ozkih ulicah nastati zelo nevaren, ako se slučajno utrga žica. Ker se železnica na novo zgradi, treba je, če je le mogoče, varovati občinstvo nezgod, in ne še le po storjeni nesreči misliti na popravilo. Stroški ne bodo gotovo tako veliki, da bi jih družba, ki prevzame napravo, zmagati ne mogla, ako bi se povrhnja napeljava žic nadomestila z drugimi pripomočki; pri tem pride v prvi vrsti v poštev Mestni trg, Stari trg in Florijanska ulica. Gospod Fran. Doberlet opozarja še posebno kot strokovnjak na dejstvo, da požarna brambora ne bi mogla na noben način pri večjem požaru delovati, ker ne glede na ovire, katere bi povzročevale žice, bi bilo življenje moža gasilca v vedni nevarnosti, če se žica pretrga. Ta nesreča pripeti se o normalnih razmerah pogostoma, kakor imamo priliko čitati skoraj vsaki dan v časopisih; koliko večji postane nevarnost pri označenih razmerah. Noben gasilec bi ne hotel izpostaviti svojega življenja, če mu preti taka nevarnost. Gospod župan je obljubil navedene pomisleke sporočiti inženirju firme Siemens & Halske, kakor tudi občinskemu svetu. — Gotovo bo vsak Ljubljančan hvaležen društvu hišnih posestnikov za odločen korak v tej zadevi. Opomnimo še, da bi se v bodoče tudi procesije z banderami ne mogle razviti, ako bi se pri električni železnici upeljal vrhni tok.

Duhovniško pravno-brambno društvo se je osnovalo v Celovcu za duhovščino celovške škofije. Osnovni shod dne 6. sušca je bil jako dobro obiskan. Takrat so se potrdila pravila ter se je izvolil odbor. Na shodu navzoči duhovniki so z navdušenjem pozdravili ustanovitev prepotrebne društva ter takoj oglasili svoj pristop. Namen društva je, da brani katoliško cerkev ter zasebno čast duhovščine zoper nasprotna napade zlasti po liberalnih listih. Načelnik društva je g. mestni župnik in dekan H. Angerer, tajnik gosp. stolni kaplan J. Hribar.

„Pripraviški dom“ ima svoj letošnji občni zbor na belo nedeljo, dne 14. aprila dopoldne ob 1/2. uri v stolnem župnišču v stanovanju predsednika predč. gosp. dekana A. Zamejica. K obilni udeležbi vabi odbor.

Iz c. kr. mestnega šolskega sveta. Druga letošnja redna seja dne 13. marca zvršila se je sledeče: Sklenilo se je, da se prosi c. kr. deželni šolski svet, naj odneha od svoje zahteve, da bi morale radovoljke podučevati najmanj po 15 ur na teden, ker bi s tem bilo onemogočeno sprejemanje po več kot ene radovoljke na kako mestno šolo. Ob enem se ukrene potrebno, da se za sedaj tej naredbi po možnosti ustreže. — Za neko otroško vrtnarico se zaprosi, da bi smela brez predpisanega zrelostnega izpita za splošne ljudske šole voditi otroški vrtec. — Nekega učitelja se priporoča za denarno podporo in se nasvetuje svota. — Došla brošura »Ljubljanskega učiteljskega društva«.

»Higijena doma in v šoli« se porazdeli med posamezna šolska vodstva, knjižnice itd. ter se odreja, da se morajo šolski organi začeti vsakega semestra posvetovati o higijeni na dotični šoli ter o tem poročati mestnemu šolskemu svetu. — Dvema učencema se dovoli prestop iz privatne v mestno šolo; tudi se ugotovi trem prošnjam za oprostitev učencev od obvezne slovenščine. — Prošnja šolskega vodstva na Karol. zemlji za napravo žive meje ob šolskem svetu se s priporočilom odstopi potom mestnega magistrata občinskemu svetu v rešitev. — Koncem seje poda vodja Raktelj kot učiteljski zastopnik interpelacijo glede nadomestnega pouka ob četrtih dopoldne, ravnatelj Šubić pa interpelira v neki disciplinarni zadevi.

»Schulverein« za Koroško. Iz Celovca dne 31. sušca. Nemški »schulverein« je samo minulo leto za Koroško potrošil 15.705 K 62 v. Pač ogromna svota, ki se je porabila ponajveč za p o n e m č e v a n j e s l o v e n s k e d e c e ! Dohodkov ima »schulverein« na Koroškem za leto samo 6000 K. Nasprotnikov delo naj bi pač navdušilo Slovence k požrtvovalnosti za družbo sv. Cirila in Metoda!

Shod slovanskih časnikarjev v Dubrovniku bode mej drugim razpravljati o korespondenčnem uradu za slovansko časnikarstvo in o konstituiranju društva slovanskih časnikarjev v naši državi. Shod bode sprejel resolucije, naj slovansko časopisje dela za p o b l i ž j e m e j s e b o j n o s p o z n a v a n j e slovanskih narodov, dalje za preklic odvetja poštnega debita srbskim listom. Dr. Vladimir Lewicki, urednik »Glosa Naroda«, bode poročal o slovanskem tisku v Avstriji in na Balkanu.

Združenje hrvaških pravašev. Mnogo hrvatskih rodoljubov je te dni delalo na to, da bi se združili obe frakciji stranke prava. Tuškan in dr. Banjavčić sta se z združenjem strinjala, pri dr. Franku pa so se razbila vsa pogajanja, ker on na noben način ne želi združenja.

Domača umetnost. Knjigovez gospod Franc Breskvar je izložil pri Cassermannu (Scheilenburgove ulice) krassen passepartout h Kramaršičevi pastelni sliki. Passepartout je umetno izrezan iz kartona. Opozorjamo občinstvo, da si ogleda obe umetni deli, ki pričata o finem okusu gg. Kramaršiča in Breskvarja.

Etbin Kristan na Koroškem. Poroča se nam: Shod, katerega je imel sodrug Etbin Kristan dne 29. marca v Celovcu, je obiskalo 150 oseb. Shod se je vršil mirno; Kristanovo besedičenje ni napravilo posebne vtisa. — Slabše kot v Celovcu se je godilo Kristanu v Št. Vidu ob Glini, kjer je imel shod dne 26. marca. V Št. Vidu so namreč nacionalci nedavno ustanovili neko nemško - nacionalno društvo »Germania«, katerega člani so tudi prišli na shod in tam Kristanu toliko ugovarjali, da se shod ni mogel mirno vršiti. Nastopili so tudi nemško - nacionalni govorniki. Ko je Kristan odgovarjal, je prišlo do tolikega hrupa, da je vladni komisar s h o d r a z p u s t i l. Ni dosti manjkalo, da ni prišlo do pretepa. — Mimogredé naj še omenim, da obstoji prvi javni čin imenovanega delavskega društva »Germania« v tem, da napravi danes spominsko slavnost v proslavo. Bismarkovega rojstnega dne!

Samoslovenski ulični napisi v Ljubljani. Po Ljubljani se pobirajo podpisi za samoslovenske ulične napise v Ljubljani.

Hrvatski vseučiliščniki v Brežicah. »Čitalnica« v Brežicah priredi 8. aprila veselico s sodelovanjem pevskega in tamburaškega zbora hrvatskih vseučiliščnikov iz Zagreba.

Smrtna kosa. Iz Poljan nad Škofjo Loko nam pišejo 1. t. m.: Danes ob 5. uri zjutraj nam je nemila smrt pobrala gospoda Pavleta Dolinarja iz Srednjevasi, brata preč. gosp. Fr. Dolinarja, dekana Ribniškega. Bil je v najlepši moški dobi, 41 let star, mož značajan in obče priljubljen, užival je vsestransko zaupanje in spoštovanje. Posebnih zaslug pridobil si je kot načelnik hranilnice in posojilnice v Poljanah, katero je, z njemu lastno spretnostjo, vodil. Dne 25. marca je še uradoval, tožil je pa, da je bolehen, vendar kaj takega ni nihče pričakoval. V

njem je zgubila hranilnica vestnega in uzor nega načelnika, družina pa skrbnega in dobrega očeta. Zapustil je vdovo s peterimi otroci in 83 letnega očeta. Večni mir in pokoj blagi duši pokojnikov!

Dela za novomeški vodovod se bodo te dni razpisala.

Ljubljanske novice. Ljubljanski Nemci imajo danes zadnjo gledališko predstavo v tej seziji. Ravnatelj Wolf odide potem za tri tedne širit nemško kulturo v Radgona na Štajarskem, potem pa odide v Francove vane, odkoder pride zopet v Ljubljano. — Stražnikove groznje. Danes po noči so se zgodili v Ljubljani zanimivi nočni prizori. Stražnik Ižanec je bil silno pogumen in za svoj posel tako navdušen, da je prišel v precej čuden konflikt z gostilničarjem g. Vospernikom. Stražnik je g. Vosperniku prišel na cesti groziti, »da bo že videl!« A ko se g. Vospernik ni posebno zmenil za te groznje, priletel je stražnik še pred kavarno Egijevo, kjer je g. Vospernik stal v prijateljski družbi. Tako obnašanje stražnika prisililo je g. Vospernika, da je šel sam vprašat na magistrat, kako naj se telmači stražnikovo navdušeno obnašanje. In kaj je g. Vospernik doživel na našem Ljubljanskem magistratu? Zapri so ga, ne da bi ga aretirali. G. Vospernik je tako znan po Ljubljani, da se tako postopanje Ljubljancanom čudno zdi. Kot vzrok, da je g. Vospernik v zaporu, izjavljalo se je napram gospodom, ki so prišli vprašat, kaj je z g. Vospernikom, da je g. Vospernik radi tega v »foglövzu«, ker nima ključa od hišnih vrat. Torej Ljubljancanje, ne pozabljajte doma hišnih ključev, sicer pridete v »špehkanro.« — Gospa Irma Polakova in ljubljanska policija. K včerajšnjemu naši notici, ki je poročala, da ima gospa Polakova še v Zagrebu sitnosti radi svojega ekstemporiranja na slov. gledališču, smo poizvedeli, da se za gospo Polakovo zanima drž. policija, ne pa mestna policija. — Pet telet iz ljubljanske klavnice. Mesar Paternoster je včeraj peljal teleta iz klavnice. Prvi april je bil menda kriv, da je padel z voza. Konji se za gospodarja niso brigali, zavili so in peljali teleta nazaj v klavnico. — Pogumen stražnik. Stražnik Kički se je včeraj posebno odlikoval. Na Poljanski cesti je mesar Čof iz Vnanjih Goric dvakrat padel z voza. Ko se je pri drugem padcu na mesarja prevrnil kurnik, splašili so se konji. Redar M. Kički je pogumno skočil na voz. Posrečilo se mu je ustaviti konje. — Z nožem. Stepla sta se včeraj pred Pavlinovo gostilno na Dunajski cesti Anton Kastelic in neki Šešek. Štricljev hlapec Kastelic je Šeška obdelal z nožem po glavi in puščal prehudu kri.

Mestna ljudska kopelj. Od 17. do 23. sušca letos oddalo se je v mestni ljudski kopeli vsega skupaj 367 kopel in sicer za moške 310 (pršnih 240, kadnih 70), za ženske 57 (pršnih 13, kadnih 44).

Zdravje v Ljubljani. Od 17. do 23. sušca t. l. je bilo 21 novorojenih, 3 mrtvorojenih, 29 jih je umrlo, med njimi 1 za škardlato, 7 za jetiko, 4 za vnetjem sopilnih organov, 1 vsled mrtvouda, 16 za različnimi boleznimi, med njimi 8 tujcev, 16 iz zavodov; za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: 2 za škardlato, 4 za tifuzom, 2 za ušenom.

Bismarkov hrast v Gradcu. Včeraj 1. aprila, na dan Bismarkovega rojstva, so v Gradcu ob navzočnosti zastopnikov raznih nemškonacionalnih društev usadili v mestnem parku zopet Bismarkov hrast. Hrast je sedaj pet metrov visok.

Razpisana učiteljska služba. Na jednorazrednici v T o p l i r e b r i je popolniti mesto učitelja-vodje. Prošnje naj se do 20. aprila pošiljajo okr. šol. svetu v Novemestu.

Morilca osmih deklet aretirali v Trstu. O senzacionalni aretaciji se poroča »Edinosti«: Koncem minolega leta je bil Ivan Godina iz Škedenje zasačil nekega neznanega mladeniča, ki je kradel grozdje na njegovi njivi in ga potem izročil na policiji. Na škedenjskem inspektoratu je neznan tat podal najprej krivo ime, a je slednjič vendar povedal, da se imenuje Alojzij Oton Maksimilijan Ditrich, star 28 let iz Draždan na Nemskem. Inspektor Jes je pregledal na to

svoj register in našel v istem, da Ditricha iščejo draždanske oblasti, ker je umoril nič manj nego 8 deklet. Odpeljali so ga v zapore v ulico Tigor. Vprašan večkrat po onih umorih, katerih so ga dolžile draždanske oblasti, je vedno najodločnejše zanikal, da bi jih bil on zakrivil. Po dopisovanju, ki je sledilo o tej stvari med tržaškimi državnimi pravdnistvom in draždansko oblastjo, je sedaj dokazano, da je tat, katerega je bil ulovil Ivan Godina, res tisti, katerega iščejo oblasti v Draždan. Te dni so vsled zahteve draždanske oblasti Ditricha odposlali v Draždane.

Slovinci v Jolietu so imeli pretekli teden sv. misijon. Vodio ga je č. g. F. Ks. Bajec iz Fairfax. Skupno obhajilo je imelo tudi ondotno slovensko trgovsko društvo. Sedaj se bližajo v Jolietu občinske volitve. Doslej so ameriški Slovenci imeli v obč. zastopu jolietsem dva zastopnika. Volilno gibanje se je že pričelo. Na volivnem shodu je bil kandidatom proglašen dosedanj slovenski mestni odbornik g. Anton Nemančič na demokratskem programu. Vsi navzoči volilci so izrekli, da hočejo podpirati pri tej mestni volitvi demokratsko stranko in glasovati za vs cega kandidata na demokratskem programu. V slovenski volilni odbor II. okraja so bili izvoljeni: Jos. Stukel, predsednik, Anton Golobich in Mihael Vardjan. Pri okrajnih volitvah kandiduje John B. Stukel za cestnega nadzornika na republikanskem programu.

Rodbinska drama. Iz Lüneburga se poroča, da je soproga ritmojstra Tungein, hči zgodovinarja in publicista pl. Treitschke, zastrupila svoje tri male hčerke in se potem tudi sama zastrupila. Vse tri hčerke so mrtve, mater pa se je posrečilo rešiti.

A. I. Dobrjanski, znamenit rusinski rodoljub, je umrl v Inomostu.

Nova ruska opera. Slavni češki skladatelj Dvořák je uglasbil novo lirično opero »Rusalka«. Pri prvi predstavi v Pragi je dosegla velikansko uspeh.

Dela »mrtve roke«. O pokoj. škofu Zalki pišejo ogerski časopisi, da je ogromne svote žrtvoval za šolstvo. V Gjuru in Šopronu je vzdrževal z letnimi stroški 12.000 K učitelj. šole. Zidal je v ta namen tudi z vsemi modernimi zahtevami opremljen zavod za 90.000 K. V Bömyu zidal je šole, v Kapvaru ustanovil je samostansko dekliško šolo in zavetišče. Dal je v ta namen 110.000 K. Šolo Uršulink je pomagal ustanoviti v Gjuru. Tej občini je povrh za šolske namene podaril 40.000 K. Za hrvatske šole je dal postaviti posebne učne knjige. Ob 25letnici svojega škofovanja je zidal ali razširil 150 šol. Ustanovil je mirovinski zaklad za učitelje in njih vdove. To so dela »mrtve roke!«

Žrebanje srečk. Pri včerajšnjem žrebanju Rudolfovih srečk dobila glavni dobitke 30.000 K vrsta 2740, št. 6; 6000 K vrsta 3976, št. 30; 2400 K vrsta 2855, št. 34. Tisinih srečk glavni dobitke 180.000 K je dobila vrsta 2289 št. 42; po 2000 K so dobile vrste oziroma št.: 781—29, 781—81, 1425—84, 2566—99 in 4193—23.

Nezgođe na električnih železnicah. V preteklem letu se je na progah električne železnice v Monakovem zgodilo 282 nesreč. Magistrat je sedaj določil posebno komisijo, ki naj prouči varnostne naredbe.

Nemška telovadna društva. Nemci imajo 6303 »Turnvereine« s 626.512 člani, mej temi 302.807 telovadci. V Avstriji je 500 takih društev s 58.941 člani, mej temi 26.262 telovadci. V naših deželah na Štajerskem, Kranjskem, Koroškem in Primorskem je 41 nemških telovadnih društev s 4456 člani. Nemških telovadk je v naših deželah 306, v vsej Avstriji pa 3523.

Car prijatelj učiteljstva. Na povelje carja Nikolaja so se zvišale plače učiteljstva na finskih ljud. šolah na 800 oz. 600 finskih mark.

Waldeck Rousseau — nevarno bolan. Francoski min. predsednik Waldeck Rousseau boleha na abscesu v vratu. Včeraj je moral na svet zdravnikov v posteljo. Zdravniki mu svetujejo popoln mir ter pravijo, da se mora za nekaj časa odtegniti opraviлом. V četrtek se je hotel Waldeck Rousseau podati v Benetke, sedaj bode pa moral skoro gotovo ostati doma.

Tovarno zažgali. Iz Madrida se poroča: Mej andaluzijskim prebivalstvom je veliko razburjenje. V nedeljo je 5000 ljudi prišlo pred največjo andaluzijsko sladkorno tovarno La Rois. Ljudje so tovarno zažgali in niso prej odšli, da je iz cvetočega podjetja postala razvalina.

Ogenj na vlaku. Velika nesreča se je zgodila osebnemu vlaku v bližini ruske postaje Ossipavka. Vnel se je mej vožnjo voz drugega razreda. Predno se je vlak ustavil, zgoreli so 3 popotniki, 7 popotnikov pa je dobilo nevarne opekline.

Potres so čutili 31. marca v ob 11. uri dopoldne v Carigradu.

Ruski car Aleksander I. — katolik. V znanstvenih krogih dobro znani je zvit P. Pierling, ki posebno proučuje razmere mej Petrogradom in Rimom, je priobčil članek, v katerem trdi, da je ruski car Aleksander I. umrl kot katolik. O tem ni sicer posebnih pismenih dokazov, a nahajajo se ustne izjave mnogih prid., v prvi vrsti carjevega generalnega pobočnika grofa Michand de Beauretor in mnogih grofovih prijateljev, katerim je grof skrivnost zaupal in ki so njegovo izjavo zapisali. Aleksander I. je poslal tega grofa k sv. očetu Leonu XII. z izjavo, da se car popolnoma podvrže cerkveni avtoriteti svetega očeta. V avdijenci je pal carjev poslanik pred svetim očetom na kolena, da je na ta način pokazal, da prizna car Aleksander I. vidnega glavarja katoliške cerkve. Car Aleksander I. je bil tako prepričan o katoliških resnicah, da je vzkliknil: »Katolik postanem, pa naj bi tudi radi tega postal mučenik.«

Portugalska kraljica — redovnica? Madridskemu listu »Imperial« poroča iz Lizbone, da namerava kraljica Amalija vstopiti v nek samostan, ker jo boli kraljevo postopanje proti katoliškim redovom. Vest je seveda še dokaj neverjetna, ker se tak korak ne sme storiti brez kraljevega dovoljenja.

Edison je iznašel način, da se pri fonografu pride v okom mali trpežnosti cilindra iz voska. Po taki napravi iz voska se vhlje priprava iz srebra, ki se tenko pozlati.

Posebne vrste dvboj si je izvolil pred nekaj časom gledališki kritik pariškega lista »Figaro«, ko je s svojim peresom razžal svojega prijatelja. Ta mu je namreč naznanil, da se bota bila s samokresi in sicer v razdalji desetih korakov. »Figarov« kritik pa na to odgovori: Povejte prijatelju, da se jaz bijem samo s sabljo; povsem zadovoljen sem pa s predlogom glede razdalje desetih korakov. — Napovedani dvboj se seveda ni vršil.

Društva.

(Mestna hranilnica v Radovljici.) V mesecu marcu 1901 je 137 strank uložilo 39.720 K 26 vinarjev, 146 strank dvignilo 35.893 K 68 vinarjev, 32 strankam se je izplačalo posojil 40.460 K Denarni promet 152.762 K 92 vin.

(Bekštanjanska posojilnica v Ločah) je imela svoj občni zbor za 15. upranko leto 1900 dne 2. febr. t. l. pri Plozu v Ločah. Navzočih je bilo 30 zadružnikov, ki so zastopali 8 deležev po 200 K in 22 deležev po 20 K, torej vкуп 2040 K. Denarnega prometa je imela posojilnica 513.905 K 71 vin. Pristopilo je na novo 40 zadružnikov, 22 zadružnikov je posojilo popolnoma vrnilo; dolžnikov je torej 353, ki dolgujejo 212.718 K 64 vin., ali povprek: 603 K 60 vin. Hranilnih vlog se je vložilo 45.753 K 23 vin., vzdignilo 80.085 K, ostalo 196.714 K 81 vin. Čistega dobička je bilo 1360 K 07 vin. Od tega dobi načelstvo odškodnine 800 K. Ostanek 560 K 07 vin. se pridene rezervnemu skupnemu zakladu, ki je s tem narastel na 12.751 K 53 v. Rentni davk plačuje posojilnica. Občni zbor je letni račun odobril. Od čistega dobička privoli se brez ugovora, kakor lansko leto za pota, kurjavo itd. 800 K odškodnine. Predlog g. načelnika Bekštanjanske mlekarne v Malošah, da naj bi posojilnica darovala od rezervnega fonda 4000 K mlekarji ali pa 10 let brezobrestno 4000 K posodila, se z enako večino glasov odkloni; ostali dobiček odloči se za rezervni fond.

Telefonska in brzajavna poročila.

Reka, 2. aprila. Truplo umrle nadvojvodinje Gizele so na cesarjevo željo prepeljali danes zjutraj s posebnim vlakom v Budimpešto, kamor je tudi došla nadvojvodinja Klotilda in kjer bo te dni pogreb.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.